

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.140.62.2019.ML

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy

- **o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (druk nr 100) wraz z autopoprawką do projektu (druk nr 100-A).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

STANOWISKO RZĄDU

wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (druk nr 100), wraz z autopoprawką do projektu (druk nr 100-A)

I. Przedmiot projektowanej regulacji

Poselski projekt ustawy *o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, wraz z zawartą w druku nr 100-A autopoprawką do poselskiego projektu ustawy* ma na celu usunięcie z obiegu prawnego rozwiązań legislacyjnych zapewniających zniesienie przywilejów emerytalnych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

W konsekwencji projektodawcy dążą do uchylecia zapisów wprowadzonych na mocy *ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, zwanej dalej „ustawą zmieniającą”*.

II. Analiza propozycji zawartych w projekcie

Poselski projekt ustawy *o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, wraz z zawartą w druku nr 100-A autopoprawką do tego projektu*, zakłada uchYLECIE art. 8a, art. 13a, art. 13b, art. 13c, art. 15c, art. 22a, art. 24a oraz skreślenie ust. 1 pkt 1c w art. 13 *ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 723)*, zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”. UchYLECIE tych przepisów spowoduje usunięcie z ustawy zaopatrzeniowej przepisów odnoszących się do

okresów służby pełnionej na rzecz totalitarnego państwa od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. oraz możliwości wydawania przez IPN zaświadczeń o okresach tej służby.

Powyższe oznaczałoby przywrócenie przywilejów emerytalnych i rentowych związanych ze służbą w aparacie bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, wynikających z wysokich uposażeń przyznawanych swoim funkcjonariuszom przez państwo komunistyczne. W konsekwencji doprowadziłoby to do ponownego ustanowienia nadzwyczajnego statusu i wynikających zeń dodatkowych uprawnień emerytalno-rentowych dla osób pełniących służbę w organach i instytucjach totalitarnego państwa, które systemowo naruszało prawa obywatelskie oraz przyrodzone prawa człowieka.

Projekt przewiduje, że służba pełniona od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w jednostkach, formacjach i instytucjach oraz na etatach wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej nie będzie wyłączana z okresu służby w formacjach wymienionych w tej ustawie i będzie zaliczana po 2,6% podstawy wymiaru. Wymaga podkreślenia, że przed wejściem w życie przepisów ustawy zmieniającej okresy służby w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 *ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów*, liczone były od dnia 1 stycznia 2010 r. po 0,7% podstawy wymiaru, a nie po 2,6% podstawy wymiaru. Zmiany przewidziane projektowaną ustawą spowodują zatem uchYLENIE nie tylko przepisów ustawy zmieniającej, ale również odejście od regulacji wprowadzonych *ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. poz. 145)*. Nadmienić należy, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 24 lutego 2010 r. sygn. akt K 6/09 orzekł o zgodności przepisów ww. ustawy z 2009 r. z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Wbrew tezom zawartym w uzasadnieniu do poselskiego projektu obowiązujące obecnie przepisy ustawy zmieniającej nie mają charakteru represyjnego. Ich przedmiotem nie było bowiem ustanowienie nowych, szczególnych zasad odpowiedzialności za czyny karalne popełnione przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego ani zastąpienie takiej odpowiedzialności. Ustawa zmieniająca jedynie odebrała byłym funkcjonariuszom aparatu represji PRL niesłusznie przyznane im przywileje w stosunku do reszty społeczeństwa, a w szczególności do osób walczących w latach 1944 – 1990 o wolność, niepodległość, demokrację i prawa człowieka. Ich przyjęcie było realizacją zasad elementarnej sprawiedliwości w traktowaniu przez system prawny wolnej Polski przypadków byłej służby w komunistycznych organach bezpieczeństwa, które w demokratycznym państwie nie powinno być źródłem dodatkowych przywilejów emerytalno-rentowych.

Proponowane w projekcie ustawy zmiany w art. 24 zakładają, że w razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza renta rodzinna zostanie obliczona od renty inwalidzkiej I grupy, jaka przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi w dniu jego śmierci albo zaginięcia, natomiast renty rodzinne po zmarłych emerytach lub rencistach będą obliczane od kwoty świadczenia, które

przysługiwałyby zmarłym, jednakże od kwoty nie niższej niż kwota renty inwalidzkiej II grupy. Autorzy projektu proponują również zmianę brzmienia art. 41 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej poprzez dodanie regulacji wyłączających stosowanie przepisów o zmniejszaniu świadczeń policyjnych w związku z osiągnięciem dodatkowego przychodu również w odniesieniu do osób, które osiągnęły wiek emerytalny określony w przepisach *ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*. Zmiana ta rozszerza, aczkolwiek w sposób nieprecyzyjny, krąg osób wyłączonych spod regulacji dotyczących zmniejszania świadczeń policyjnych w związku z osiągnięciem dodatkowego przychodu.

Zauważyć należy, że uzasadnienie do projektu nie jest tożsame z regulacjami określonymi w projekcie. W uzasadnieniu projektodawcy wskazują, że „projekt reguluje także sytuację osób, które na podstawie ustawy z 16 grudnia 2016 r. rozpoczęły pobieranie świadczenia w nowej, zmniejszonej wysokości. W takim przypadku postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości pobieranego świadczenia ZER MSW będzie wszczynał z urzędu, w terminie 6 miesięcy od daty wejścia proponowanej ustawy w życie”. Powyższe stwierdzenie nie znajduje jednak potwierdzenia normatywnego w treści projektu.

Wymaga podkreślenia, że obowiązujące w chwili obecnej przepisy ustawy zaopatrzeniowej przewidują możliwość obniżenia świadczeń emerytalno-rentowych osobom, którym w Informacji IPN o przebiegu służby wykazane zostały okresy służby na rzecz totalitarnego państwa. Osobom, którym organ emerytalny ponownie ustalił wysokość emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej bądź wysokość renty rodzinnej przysługującej po zmarłym funkcjonariuszu, emerycie lub renciście, przysługuje prawo do wniesienia odwołania do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Informacje o przebiegu służby sporządzane przez IPN nie są wiążące w postępowaniu sądowym. Wobec powyższego sąd może dokonać weryfikacji informacji o przebiegu służby sporządzonej przez IPN. Byli funkcjonariusze, którym na podstawie ustawy zmieniającej organ emerytalny ponownie ustalił wysokość świadczeń emerytalno-rentowych mogą również skorzystać z trybu określonego w art. 8a ustawy zaopatrzeniowej, o ile spełniają przesłanki w nim określone. Zgodnie z tym przepisem minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może wyłączyć stosowanie art. 15c, art. 22a i art. 24a ustawy zaopatrzeniowej w stosunku do osób pełniących służbę na rzecz totalitarnego państwa ze względu na:

- 1) krótkotrwałą służbę przed dniem 31 lipca 1990 r. oraz
- 2) rzetelne wykonywanie zadań i obowiązków po dniu 12 września 1989 r., w szczególności z narażeniem zdrowia i życia.

Wskazać należy również, iż rozpatrując odwołania od decyzji organu emerytalnego, Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych Sekcja ds. odwołań od decyzji zmniejszających wysokość emerytur i rent byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa, postanowieniami z dnia 24 stycznia 2018 r. oraz z dnia 27 maja 2019 r. zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniami prawnymi, czy przepisy *ustawy zaopatrzeniowej* na podstawie których obniżane są świadczenia emerytalno-rentowe są zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym toczą się pod sygnaturą P 4/18 oraz P 16/19. W kwestii rozstrzygnięcia

o zgodności przepisów ustaw z ustawą zasadniczą właściwy jest Trybunał Konstytucyjny, z tego względu zasadnym jest oczekiwanie na rozstrzygnięcie Trybunału w zakresie zgodności przepisów *ustawy zaopatrzeniowej* z Konstytucją RP.

Podkreślenia wymaga fakt, że ocenę regulacji zawartych w ustawie zmieniającej zawiera kompleksowe i szczegółowe uzasadnienie rządowego projektu tej ustawy (druk sejmowy nr 1061), w którym obszernie odniesiono się do problematyki tej ustawy, w tym z odwołaniem do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego.

Podsumowując, w ocenie Rządu rozwiązania zawarte w poselskim projekcie ustawy są nie do przyjęcia. Nie ma bowiem uzasadnienia dla otrzymywania przez byłych funkcjonariuszy aparatu represji PRL (oraz wdów czy wdowców po nich) świadczeń w kwotach rażąco przewyższających średnią wysokość świadczenia wypłacanego większości obywateli w ramach powszechnego systemu emerytalnego. Dokonane ustawą zmieniającą zniesienie przywilejów emerytalno-rentowych wynikających z wysokich uposażeń, jakie państwo komunistyczne zapewniało funkcjonariuszom organów naruszających prawa człowieka, było istotnym elementem zmian mających na celu przywrócenie elementarnych zasad sprawiedliwości w życiu publicznym demokratycznej Polski.

III. Stanowisko Rządu

Mając powyższe na uwadze, Rząd negatywnie opiniuje poselski projekt *ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin* (druk nr 100), wraz z autopoprawką do tego projektu (druk nr 100-A).